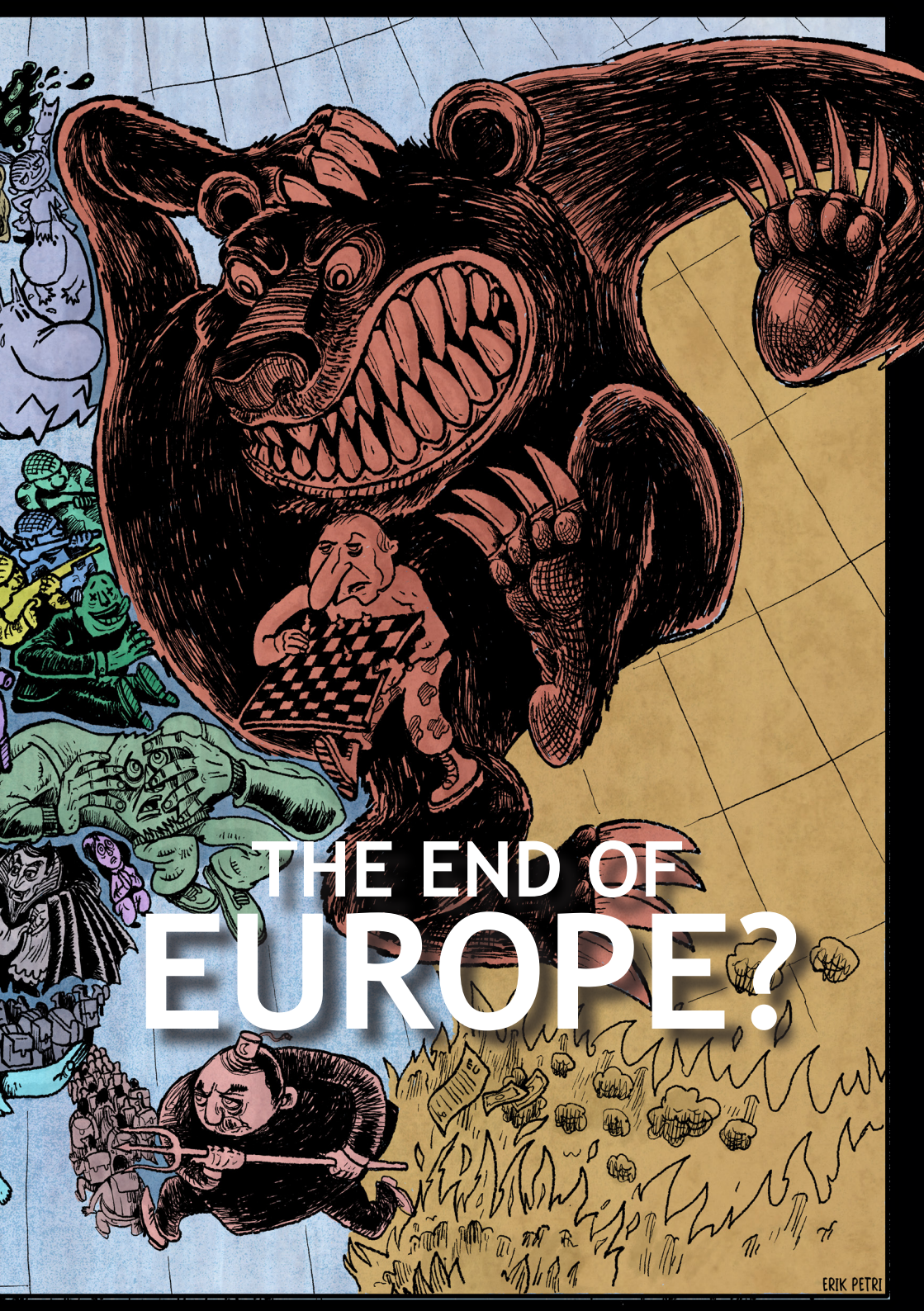

THE END OF EUROPE?

Decembermødet 2020

I en tid, hvor konsekvenserne af Corona, styrkede højrepopulistiske bevægelser og hele det europæiske samarbejde fylder i nyhederne, så forekommer det usikkert, hvad fremtiden vil bringe for de europæiske værdier, der for nogle årtier siden så ud til at hvile stærkt på en lang europæisk historie, nogle fælles træk ved europæisk kultur og på fælles demokratiske styreformer. I dag er verden en anden og meget af dét, som vi for år siden tog for givet, ser ud til at være under pres. Vil Europas enhed blive styrket eller vil intern splittelse føre til, at Europas dominerende position i verden blot bliver en parentes i verdenshistorien?

dhta
historielærerforeningen

FALS

FORENINGEN AF LÆRERE I SAMFUNDSFAG

Program

09:00-09:50 Enhed og splittelse i europæisk ånds-og identitetshistorie

v. Adam Holm i samtale med Frederik Stjernfelt og Uffe Østergaard

10:10-11:00 Europæiske perspektiver I

- Kampen om Centraleuropa (v. Vibe Termansen)
- Tyskland i Europa efter Murens fald (v. Peter Nedergaard)
- Religion i Europa: Udfordring eller samlingspunkt? (v. Lene Kühle)

11:10-12:00 Europæiske perspektiver II

- Europavisioner - før og nu (v. Thorsten Borring)
- Europa, populisme og det yderste højre (v. Manni Crone)
- Kontinuitet og brud i kristendommen fra oldkirken til i dag (v. Martin Schwarz Lausten)

12:00-13:45 Frokost og fagkonsulenter

13:45-14:35 Is there a European Culture confronting Islam?

v. Olivier Roy

14:55-16:20 Hvad er status på det europæiske projekt?

v. ordstyrer Clement Kjersgaard og med deltagelse af Uffe Ellemann-Jensen, Mogens Lykketoft, Per Stig Møller og Villy Søvndal

16:40-18:00 Årets overraskelse

18:00-19:00 Middag

19:00-20:00 Fremtidens Europa - stormagt, amerikansk vasal eller kampplads for kinesisk-amerikansk rivalisering?

v. Peter Viggo Jakobsen

Praktisk info

Tidspunkt:

Mandag d. 7/12 2020

Sted:

Hasseris Gymnasium, Hasserisvej 300, 9000 Aalborg

Tilmeldingsfrist:

d. 23. august 2020

Deltagergebyr:

2.250,-

Én samlet tilmelding fra hver skole med angivelse af EAN-nummer samt navne, mailadresser og fag på de deltagende sendes til ja@hasseris-gym.dk - afbud muligt frem til d. 23. august. Vi tager forbehold for programændringer mm.

COVID 19: Hvis en evt. anden bølge af Corona-virussen medfører restriktioner i forhold til afvikling af arrangementer, så vil vi omkring starten af november tage stilling til om situationen umuliggør en afvikling af kurset under rimelige vilkår. Dette således, at det er muligt at aflyse kurset inden, at deltagerbetalingen opkræves.

Programmet i detaljer

08:00-08:45

Ankomst og morgenmadsbuffet

08:45-09:00

Velkomst

09:00-09:50

Enhed og splittelse i europæisk ånds-og identitetshistorie (v. Adam Holm i samtale med Frederik Stjernfelt og Uffe Østergaard)

Historien er fyldt med fællesskaber, der samler os ved at afgrænse os fra "de andre". De lokale fællesskaber, den nationale identitet og (måske) også et europæisk fællesskab? Alle fællesskaber, der hviler på forestillinger om, hvad der gør os til noget andet end "de andre". Her er tanker om religion, nationale identiteter, politiske styreformer og menneskets væsen central. Ville dét Europa vi kender være det samme uden den kristne kirkes betydelige rolle i middelalderen og uden middelalderens udvikling af statsstrukturer?

Og ville et Europa uden antikkens tanker om demokrati, renæssancens nysgerrighed og oplysningstiden politiske strømninger ligne det, som vi kender i dag? Med afsæt i deres omfattende forskning, så har hhv. Uffe Østergaard og Frederik Stjernfelt i samarbejde med Adam Holm et unikt afsæt for at afdække brud og kontinuitet i europæisk historie fra antikken og frem til nutiden med særlig vægt på politik og religion. Herigennem vil de sætte de udfordringer, som Europa står overfor i dag, i perspektiv.

09:50-10:10

Kaffepause

Europæiske Perspektiver I

Kampen om Centraleuropa (v. Vibe Termansen)

Det 20. århundrede var begivenhedsrigt for hele Europa, men ikke mindst for Centraleuropa. Stater kollapsede, stater opstod, grænser blev flyttet, krige blev udkæmpet, særligt i disse Bloodlands, og styreformer udskiftet. Og i 2004 blev lande som Polen og Ungarn medlem af EU. Det markerede en ny begyndelse, hvor Centraleuropa fuldt ud skulle integreres i det europæiske samarbejde. Det 20. århundrede, og selv udvidelsen af EU i 2004, forekommer nu som længe siden. I dag ser de liberale ledere i Vest med bekymring mod udviklingen i Ungarn og Polen; hvordan vil lande, der forbyder sig mod kerneværdier såsom demokrati og retsstat svække det europæiske samarbejde? Omvendt ser den politiske ledelse i Budapest og Warszawa det som deres opgave at beskytte de sande europæiske værdier mod det moralske forfald, som de mener at kunne se i det dekadente og sekulære Vesteuropa. I sit oplæg vil historiker, forfatter og journalist Vibe Termansen belyse de bagvedliggende årsager til den udvikling Centraleuropa gennemgår i dag og udlægge situationen i Polen og Ungarn ved årets udgang. En situation, der i skrivende stund kun kan gisnes om.

Tyskland i Europa efter Murens fald (v. Peter Nedergaard)

Murens fald og den tyske genforening medførte både et stærkere og et svagere Tyskland. I første omgang blev Tyskland både økonomisk og politisk svækket af en genforeningsproces, som viste sig langt sværere og dyrere end forudset. I anden omgang blev Tyskland - især efter Hartz-reformerne - EU's økonomiske lokomotiv. Politisk er Tyskland dog vedblevet med at være mere politisk ustabil end før genforeningen. Alt dette i kombination med den særlige tyske historiske kontekst og en grundlæggende anderledes økonomisk tænkemåde i form af ordoliberalismen gør, at Tyskland ofte har været en problematisk leder i EU. Tysklands rolle under eurozonekrisen og flygtningekrisen er eksempler herpå. Samtidig er der muligvis tegn på, at Tyskland på det seneste er ved at opbløde landets strikse ordoliberale tilgang, når det drejer sig om økonomisk politik. Det sås i forbindelse

med tacklingen af den økonomiske krise som følge af covid-19 pandemien. Det ændrer dog ikke ved, at man må kende såvel tysk historie som ordoliberalismen, hvis man vil forstå, hvorfor EU's stærkeste land agerer, som det gør.

Religion i Europa: Udfordring eller samlingspunkt? (v. Lene Kühle)

De enkelte lande i Europa står med en masse fælles udfordringer der på forskellig vis knytter sig til religion. Her kan bl.a. fremhæves en generel religiøs, kulturel, etnisk mangfoldighed og islam som den største minoritetsreligion i mange lande. Dertil kommer majoritetsreligionens dominerende position som på den ene side i stigende grad bliver problematiseret, og på den anden side, i stigende grad, bliver et samlingspunkt for forståelse af 'hvem vi er og hvor vi kommer fra'. Majoritetsreligionen bliver derfor i høj grad kulturaliseret -en sekulær 'Christianism' (med Roger Brubakers begreb), hvis centrale budskab sættes som ligestilling, tolerance overfor LGBT og religiøse minoriteter, herunder især jøder.

Over hele Europa ses ligeledes en fremvoksende lovgivning om religion, som på den ene side giver religiøse minoriteter rettigheder, men som på den anden side regulerer og begrænser beklædning (burkaforbud), mad (religiøs slagtning) og familierelationer (omskæring, social kontrol). Lene Kühle vil med afsæt i sit arbejde med religion og ret give et bud på om religion i Europa i dag skal betragtes som udfordring eller samlingspunkt.

Europæiske perspektiver II

Europavisioner - før og nu (v. Thorsten Borring)

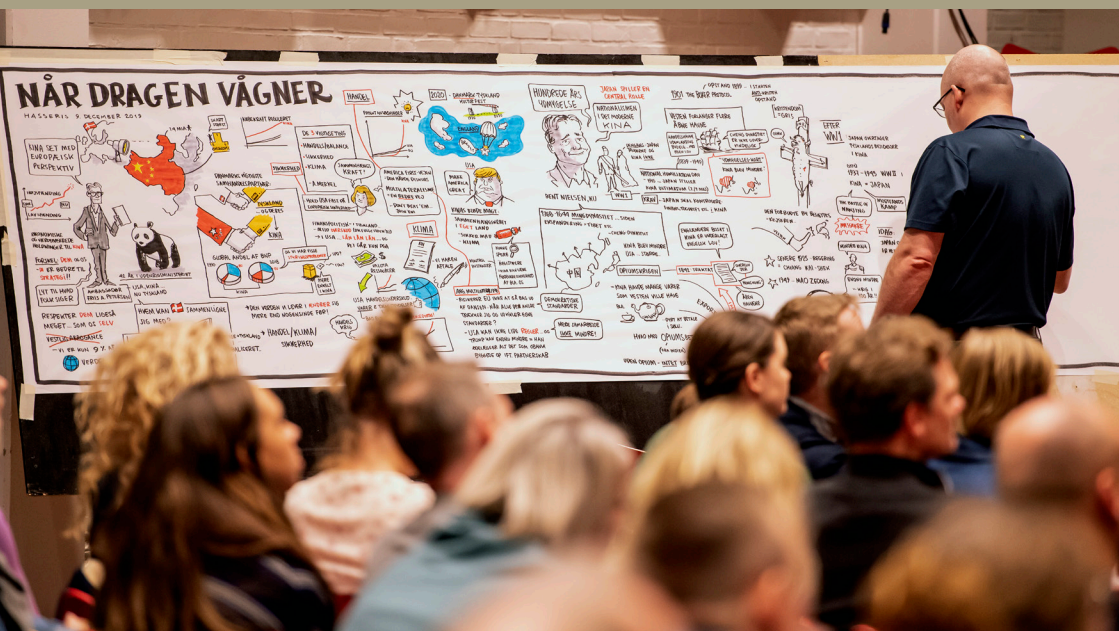
Under Anden Verdenskrig, og ikke mindst i krigens sidste år, blev der udviklet mange bud på, hvordan Europa måtte organiseres efter krigen. Tankerne blev ofte udviklet i de nationale modstandsbevægelser. En gennemgående tolkning, ikke mindst i de central- og sydeuropæiske lande, lød på, at det var nationalismen, der var årsagen til krigen, at aggressiv europæisk nationalisme nu to gange inden for mindre end et halvt århundrede havde kastet verden ud i omfattende krig. Det var på denne baggrund, at der blev udviklet en række føderale visioner om et mere forenet Europa, fra "Polen til Portugal" som det af og til hed. I sit oplæg vil professor Thorsten Borring Olesen tage udgangspunkt i krigs- og de tidlige efterkrigstidsvisioner om et forenet Europa og diskutere, hvad der skete med dem, da de mødte 'virkeligheden' i efterkrigstiden, i hvilket omfang, de har inspireret EF/EU's udvikling, og om de er relevante at inddrage i dagens debat om Europas og EU's fremtid.

Europa, populisme og det yderste højre (v. Manni Crone)

Fremvæksten af en populistisk højrefløj i Europa er en af de mest overraskende udviklinger de seneste år. Efter fascisme og nazisme fremstod det yderste højre i 1945 dybt miskrediteret. Men i takt med at disse erfaringer fortoner sig eller falder i glemsel, har bevægelser og partier på det yderste højre igen fået vind i sejlene. I lande som Italien, Ungarn, Polen, Estland og Østrig har de ligefrem siddet i regering. Men hvad betyder denne udvikling for de europæiske demokratier? Og hvad er konsekvensen for det europæiske projekt om at binde nationalisme og folkevilje ind i internationalt samarbejde og gråt bureaukrati? I dette oplæg diskuterer seniorforsker Manni Crone det ny højres ideer om populistisk demokrati, europæisk geopolitik, etnicitet og religion. For hvordan adskiller et populistisk demokrati sig egentlig fra et liberalt demokrati? Hvilke visioner har det yderste højre for et regenereret Europa? Og kan det ny højre forstås som et radikalt opgør med den europæiske oplysningstænkning?

Kontinuitet og brud i kristendommen fra oldkirken til i dag (v. Martin Schwarz Lausten)

Fra den kristne kirkes begyndelse har det været et ideal, at de kristne skulle udgøre ét stort fællesskab. Op gennem historien har der været en kontinuitet, da de kristne helt generelt har været enige om kernen, at Jesus af Nazareth var inkarnationen af Gud og formidler af et budskab fra ham. Men fra de første år har kirken måttet tage stilling til problemer, som betød brud på enheden. Interne uoverensstemmelser om fortolkningen af budskabet splittede kirken i en romersk-katolsk og en ortodoks kirke (1054), og reformationsbevægelser i 1500-tallet skabte de protestantiske kirker. Disse brud eksisterer stadig. Desuden har alle de kristne hovedkirker gennem århundreder måttet gøre op med afvigere, som stempleses som kættere. Kirkens forhold til det omgivende samfund, "staten", har været diskuteret lige fra urkirkens tid. I 300-tallet allieredes de, og kristendommen blev efterhånden fundamentet for de europæiske stater, men forholdet har været spændingsfyldt helt til nutiden. Den kristne kirke har både været et "enhedens bånd" i "de kristne stater", men også medført splittelser, da religion og nationalfølelser ofte krydser hinanden.

12:00-13:35

Frokost og Fagkonsulenter

13:45-14:35

Is there a European Culture confronting Islam? (v. Olivier Roy)

Vi er tilbøjelige til at tale om en europæisk identitet, om en europæisk kultur og om europæiske værdier, som om det var den samme ting. Men det, vi møder Islam med, er ikke forestillingen om én europæisk enhed, men tværtimod en kompleks og til tider (selv)modstridende mangfoldighed. Olivier Roy er professor ved "European University Institute" i Firenze og har tidligere været forskningsleder ved French National Center for Scientific Research. Han er en internationalt anerkendt kapacitet i forhold til spørgsmål vedr. Islam og sekularisering og forfatter til bl.a. "Globalised Islam" (2004) og "Is Europe Christian?" (2019). Med dette som afsæt hjælper han os her med at forstå forholdet mellem Islam og europæisk kultur.

14:35-14:55

Kaffepause

14:55-16:20

***Hvad er status på det europæiske projekt?
(v. ordstyrer Clement Kjersgaard og med
deltagelse af Uffe Ellemann-Jensen, Mogens
Lykketoft, Per Stig Møller og Villy Søvndal)***

Under ledelse af Clement Kjersgaard ser Uffe Ellemann-Jensen, Mogens Lykketoft, Per Stig Møller og Villy Søvndal tilbage på, hvordan EU's rolle har ændret sig og giver deres vurdering af fremtiden for det europæiske projekt, herunder hvad Brexit, flygtningekriser, den højrenationale bølge og økonomiske udfordringer (senest som følge af Corona-pandemien) og meget mere betyder for fremtidens Europa.

16:20-16:40

Kaffepause

16:40-18:00

Årets overraskelse

Tidligere år har programrevisioner givet os mulighed for at præsentere bl.a. Francis Fukuyama (2018) og Kishore Mahbubani (2019). Det er håbet, at vi også i årets program kan præsentere et navn, der giver programmet en ekstra dimension. Her er således friholdt plads til "årets overraskelse".

18:00-19:00

Middag

19:00-20:00

Fremtidens Europa - stormagt, amerikansk vasal eller kampplads for kinesisk-amerikansk rivalisering? (v. Peter Viggo Jakobsen)

Europa står overfor en skillevej. I den verdensorden præget af stormagtskonkurrence vi er på vej ind i skal EU stå mere sammen, hvis det skal være i stand til at give modspil til USA, Kina og Rusland. Sker det ikke, vil EU enten blive en amerikansk vasal pga den store militære afhængighed af USA + impotens i forhold til at håndtere konflikter med militære midler i sit eget nærområde, eller en kampplads hvor Kina og USA prøver at få mest politisk og økonomisk indflydelse. I sidste tilfælde bliver EU endnu mere splittet end i dag. Dette foredrag skitserer med udgangspunkt i International Politik teori og historiske paralleller de tre scenarier og forudsætningerne for at de bliver realiseret.

